

Гресо́ва А. Ю.

ФЛ

наук. кер.: к.філос.н., доц. Покуліта І. К.

Філософсько-освітній аспект гуманізму у подоланні однієї з криз сучасного суспільства – жорстокості серед дітей (на базі робіт Амонашвілі Ш. О.)

Сьогодні однією з актуальних проблем морально-етичного характеру, що потребують негайного вирішення, є проблема жорстокості серед дітей. Більшість вважає, що це пов'язано зі змінами соціального характеру, переосмисленні етичних норм та моральних цінностей. "Світ стрімко змінюється, але змінюють його не культура і спрямованість на духовний розвиток, а науково-технічний прогрес зі своєю соціальною установкою "бери від життя все". [З. с. 9] А діти - відображення того, що турбує та чим живуть їх батьки та всього того, що їх оточує. На думку професора Ш. Амонашвілі, всі ці моменти прямо впливають на формування дитячої свідомості та світосприйняття. "Дітей треба захищати від розбещуючого впливу засобів масової інформації, від натиску аморальних комп'ютерних ігор і розваг, від бридких видовищ і гидкої музики, від посягань дорослих, від політичних амбіцій влад"[З. с. 11]. В першу чергу виконання цього завдання є обов'язком батьків. Від народження і до 6-7 років відповідальність за дитяче виховання несуть батьки, але, досягши необхідного віку, діти йдуть до школи, і тоді ця відповідальність переходить до рук вчителів.

Над питанням виховання дітей та важливості особистості вчителя в процесі виховання замислювались ще філософи античності. Аристотель вважав, що батьки займаються вихованням дитини лише до досягнення нею віку 7 років, після чого це завдання переходило до рук педонімів - тогочасних вчителів та державних чиновників. Саме тому такою важливою, на думку Аристотеля, була особистість вчителя, і саме тому наставник на його думку мав займати одну з найвищих ланок суспільства та бути всесторонньо розвиненим - щоб бути в змозі виховати достойне покоління наступників. Подібної думки притримувався і Платон, але в своїх творах він пішов далі, запропонувавши широку програму виховання, ключову роль в якій відігравала особистість вчителя та наставника. Ще в античні часи люди заклали

основи педагогіки, яку сьогодні можна назвати класичною. Саме класична педагогічна спадщина стала джерелом для того поняття, яке вводить Ш.О. Амонашвілі - "гуманна педагогіка". Він відокремлює її від традиційної, або, як він її ще називає, авторитарної педагогіки, яка будує свої стосунки з дітьми - вихованцями - на підставі системи заохочень і покарань, тобто примусу. "Освітні процеси авторитарної педагогіки заформалізовані та офіційні, суворо регламентовані, наповнені менторським тоном, що закликає вихованців і учнів до повинності, обов'язків, уважності, слухняності, відповідальності та несперечання"[З. с. 34]. Гуманна ж педагогіка, запропонована Амонашвілі, базується на поняттях "Духовність" та "Гуманність". Основи гуманної педагогіки, яку пропонує Ш. О. Амонашвілі заклали такі визначні особистості, як Марк Фабій Квінтіліан, Ян Амос Коменський, Жан-Жак Руссо, духовно-філософські основи гуманної педагогіки пропонують праці Конфуція та Лао-Ци.

Гуманна педагогіка виходить із ідей духовної спільності, співробітництва і співтворчості, вона спрямована на моральний розвиток дитини, знання розуміються як шлях сходження до мети, освітні процеси базуються на принципах співробітництва, взаєморозуміння, довіри, творчого терпіння, вільного вибору, радості пізнання та любові. Основними кроками як в теоретичній, так і в практичній діяльності, спрямованій на виховання особистості дитини є:

1. Духовне наставництво.
2. Благородство і Великодушність.
3. Відповідальність за свої думки і слова.
4. Закон причин і наслідків.
5. Закон любові.
6. Закон духовної спільності.
7. Самовдосконалення.

Список використаної літератури:

1. Амонашвили Ш. А. В чаше ребенка сияет зародыш зерна культуры. – Артемовск, 2007.
2. Амонашвили Ш. А. Личностно-гуманная основа педагогического процесса. — Минск: Универс, 1990.

3. Амонашвілі Ш. О., Маллаєв Д. М., Крук С. Л. Маніфест гуманної педагогіки. – Хмельницький, 2014.
3. Амонашвили Ш. А. Размышления о гуманной педагогике. – М., 1996.
4. Жураковский Г. Е. Очерки по истории античной педагогики. – М., 1963.
5. Телячук В. Інноваційні технології в початковій школі / В. Телячук, О. Лесіна. — Х.: Основа, 2007.